

Book reviews Recenzii cărți

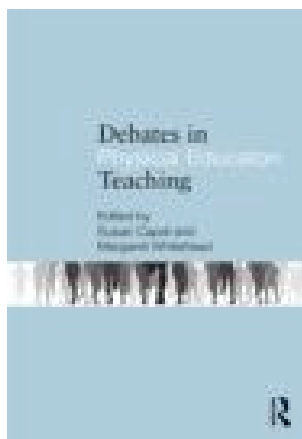
Debates in Physical Education Teaching

(Dezbateri în predarea educației fizice)

Editori: Susan Capel, Margaret Whitehead

Editura: Routledge, Londra, august 2012

288 pagini; Preț: £21.84

Apărută foarte recent (august 2012) în seria *Dezbateri privind predarea materiilor*, cartea asupra căreia ne oprim de data aceasta abordează problemele majore cu care profesorii de educație fizică se confruntă zilnic, în activitatea lor din școală, și reține chestiuni mai vechi, dar și mai noi, aflate permanent în dezbateri. Ea promovează și sprijină reflexia critică asupra respectivelor chestiuni, și-și propune să-i stimuleze pe toți profesorii de specialitate – fie ei începători, sau mai experimentați – să formuleze judecăți informate și să-și argumenteze punctele de vedere, bazați pe o înțelegere mai profundă a problemelor și pe cunoștințe teoretice cât mai actuale. Iar întrucât o lucrare ca aceasta nu putea „să nu se ocupe” și de viitorul predictibil al domeniului, autorii și editorii ne propun și o perspectivă fundamentată asupra dezvoltării educației fizice pe termen mediu și lung, perspectivă rezultată din inventarierea și asamblarea celor mai recente, documentate și credibile abordări și previziuni.

Pentru a justifica toate aprecierile de mai sus, este suficient să parcurgem o listă scurtă a temelor cheie dezbătute-dezvoltate pe parcursul celor aproape 300 de pagini ale cărții, teme-întrebări ce se impun prin permanența lor actualitate și relevanță: ♦ care sunt obiectivele educației fizice?, ♦ ce trebuie să conțină curricula ei?, ♦ cum trebuie să judecăm succesul, reușita în educația fizică? ♦ trebuie educația fizică să se adreseze cu adevărat tuturor indivizilor, sau doar celor cu plăcere și talent pentru ea? ♦ poate într-adevăr educația fizică să contracareze creșterea incidenței obezității? ♦ care este viitorul educației fizice în secolul XXI?

Volumul, atât de necesar și de binevenit acum, la începutul celui de-al doilea deceniu al secolului în care abia

ce-am intrat, este rodul muncii, expertizei și colaborării a 15 autori (incluzându-i aici și pe cei doi editori – Susan Capel, profesor la Universitatea Brunel din Londra și Margaret Whitehead de la Universitatea din Bedfordshire); care, din păcate, aparțin cvasiexclusiv spațiului geografic al insulelor britanice. Ceea ce, la rigoare, având în vedere și tematica abordată, poate constitui o limită a cărții, în sensul că se ridică întrebarea în ce măsură un astfel de colectiv de specialiști poate genera o viziune și o perspectivă valabilă la nivel global, știut fiind că în tratarea unor astfel de aspecte, sunt inevitabile nuanțele și particularitățile ce țin de tradițiile și de cultura celor ce-și exprimă concepțiile și punctele de vedere.

Structural vorbind cartea este împărțită în 5 părți, a câte 3 capitole, fiecare parte debutând cu o introducere. Partea I-a propriu-zisă (*Natura educației fizice*) debutează cu un material redactat de către editori, material care, ținând cont și de titlul său – *Ce este educația fizică?* – nu are cum să fie prea original, în zilele noastre definiția și conținutul educației fizice fiind văzute, cam peste tot în lume, în același mod. Urmează un capitol, al cărui titlu (*În ce constă educația, în educația fizică*), dar mai ales conținutul, își propun pe de o parte să crească importanța, rolul și prestigiul disciplinei, iar pe de altă parte îi obligă foarte mult pe cei ce o profesază. Lucru asupra căruia ar trebui să se insiste mult mai mult și în facultățile de profil, știut fiind că din păcate, mai ales la noi, dar nu numai la noi, prea mulți dintre profesori neglijează sau pur și simplu ignoră rolul educativ pe care ar trebui să-l aibă orele lor, ori, atunci când totuși îl au în vedere, nu dețin și abilitatea de a acționa în așa fel încât aceste ore să genereze, efectiv și durabil, în personalitatea și comportamentul elevilor, toate efectele educative cu care este creditată educația fizică. *În ce constă instrucția fizică (physical literacy) și ce impact are ea asupra educației fizice* este ceea ce își propune să dezbată și să clarifice Margaret Whitehead, unul dintre editori, în capitolul al treilea. Iar dacă ne gândim că, în absolut, instrucția fizică presupune dezvoltarea deprinderilor motorii de bază, dar și a abilităților sportive fundamentale, în așa fel încât copilul și, ulterior, adultul și vârstnicul, să se poată mișca și comporta adecvat și fără riscuri în toate cele patru condiții ambientale posibile – pe pământ/podea, în apă, pe zăpadă/gheață și în aer – și că de achiziționarea și perfecționarea acestui bogat și complex bagaj motric nu trebuie și nu poate să se ocupe doar educația fizică, rezultă că cele reținute în paginile acestui capitol au o deosebită relevanță și că ele vor suscita un interes viu în rândul specialiștilor care le vor citi.

Cele trei capitole ale părții secunde a cărții (*Învățarea în educație fizică*) duc dezbateri mai departe, prima temă dezvoltată fiind *Ce trebuie să învețe copiii în orele de educație fizică?* Această întrebare-invitație la dezbateri nu este deloc superfluă, dacă ne gândim că, la fel ca și în cazul altor „materii școlare”, există tendința și riscul ca orele de educație fizică să-și propună prea multe. Și asta

în condițiile în care – cercetările au demonstrat-o clar – „copii achiziționează cel mai bine o deprindere atunci când au suficient timp la dispoziție pentru a o exersa, și când exersarea, antrenarea se realizează într-un context cât mai adecvat nivelului lor din acel moment”. Este necesar așadar ca, pentru fiecare copil, să fie realizate acele condiții care să-i facă exersarea nici prea grea, dar nici prea ușoară; or, o asemenea individualizare nu este posibilă decât dacă programa nu este prea încărcată. *Educația fizică și sănătatea* este titlul următorului capitol, iar în cadrul lui se face o bună trecere în revistă a rolului pe care școala în general, și educația fizică în special, trebuie să-l aibă în promovarea pe termen lung a sănătății viitorilor membri ai societății. De altfel, în mod logic și necesar, pe lângă alte criterii și considerente, de îndeplinirea acestui rol ține în principal și „succesul în educația fizică”, chestiune abordată în capitolul 6: *Ce este succesul în educația fizică și cum poate fi el cel mai bine atins?*

De *Predarea în educația fizică* se ocupă ce-a de-a treia parte a cărții, care debutează prin atacarea frontală a unei problematice de mare importanță și urgență – *Regândirea cunoștințelor profesorului de educație fizică*. Problematcă despre care, până ce va avea acces la cartea de care vorbim, specialistul român își poate face o idee, accesând gratuit acest foarte bun articol, apărut tot în august 2012: http://ro.ecu.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1772&context=ajte&sei-redir=1&referer=http%3A%2F%2Fwww.google.ro%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3DRethinking%2Bteacher%2Bknowledge%2Bin%2Bphysical%2Beducation%26source%3Dweb%26cd%3D3%26ved%3D0CDUQFjAC%26url%3Dhttp%253A%252F%252Fro.ecu.edu.au%252Fcgi%252Fviewcontent.cgi%253Farticle%253D1772%2526context%253Dajte%26ei%3DujzUOupCoaWswaH_IGYDA%26usg%3DAFQjCNGKLSrSma_E_YHOQ1szNF19692vlg#search=%22Rethinking%20teacher%20knowledge%20physical%20education%22. De ce profesorii de educație fizică adoptă o anumită modalitate de a preda? este titlul capitolului ce urmează, după care, în capitolul 9, Dr. Paula Zwozdiak-Myers, care și în teza de doctorat – ce poae fi găsită, în întregime, aici: http://bura.brunel.ac.uk/bitstream/2438/4316/1/PhD-Abstract,%20Contents,%20Tables%20and%20Figures-final_merged.pdf – s-a ocupat de practica reflexivă în predare și de cele 9 dimensiuni ale sale, răspunde, elaborat și exhaustiv, la întrebarea: *Sunt profesorii de educație fizică niște practicieni reflexivi?*

Jucătorii cheie din educația fizică se intitulează partea a IV-a, iar despre cei mai importanți dintre aceștia, cei cărora li se adresează și beneficiază de educația fizică, citim în paginile capitolului 10: *Cui se adresează educația fizică?* Cum este și normal, în capitolul imediat următor – *Cine trebuie să predea educația fizică în cadrul curriculei și al timpului extra-curricular* – ni se vorbește despre ceilalți „jucători cheie” implicați, pentru ca, în continuare, să fie abordată problema *Percepției publice a educației fizice*. Percepția publică fiind o chestiune de care specialiștii domeniului trebuie neapărat să se preocupe mai mult și mai adecvat, să încerce să o îmbunătățească și, desigur, să țină seamă. Aceasta deoarece activitatea fizică reprezintă o nevoie permanentă a tuturor indivizilor, fără excepție, de care însă din ce în ce mai mulți nu sunt atrași, iar pe de

altă parte deoarece, ca și în cazul atitudinii față de religie, există o evidentă discordanță între ceea ce părinții și elevii declară despre necesitatea și utilitatea ei și, respectiv, participarea și implicarea copiilor în orele și programele de educație fizică.

Volumul se încheie cu o *Privire către viitor*, în care se încearcă o proiecție pe termen mediu și lung a domeniului. În acest sens, mai întâi, în capitolul 13, prof. Kathleen Armour, de la Universitatea din Birmingham, argumentează de ce *Conceptualizarea predării și a învățării* ar reprezenta principala provocare căreia trebuie să-i facă față cei care-i formează pe viitorii profesori de educație fizică. După care, în penultimul capitol (*Care este viitorul educației fizice în secolul XXI?*), prof. David Kirk, de la Universitatea Bedfordshire actualizează, dar și restrânge, constrâns fiind de numărul de pagini avut la dispoziție, interesantele idei și perspective lansate într-o carte din 2010, intitulată chiar „Viitorul educației fizice”; carte ce, din fericire, poate fi downloadată gratis, în întregime, accesând site-ul <http://202.125.156.86/ebooks/hpe/Physical%20Education%20Futures%20%20%20%202009%20by%20David%20Kirk.pdf>.

Concluziile celor doi editori se constituie în substanța ultimului capitol, al unei cărți efectiv actuală și incitantă, prin tematica abordată, și realmente persuasivă, prin conținut și formă de exprimare.

Gheorghe Dumitru
gdumitru@seanet.ro

Sentimente la fileu. Ioan Bânda, un om, o pasiune

(Feelings near the volleyball net. Ioan Banda, a man, and his passion)

Editori: Cornel Udrea (coord.)

Editura: Napoca Star, Cluj-Napoca, 2012

65 pg, 16 fig. alb negru, 20 fig. color, un tabel.

Grafica C. Cheșuț; fotografiile I. Huta și E. Moritz.

Volumul a fost editat cu ocazia comemorării a 10 ani de la decesul lui Ioan Bânda – sportiv multilateral: voleibalist, antrenor, manager. Cartea reunește 17 texte dedicate memoriei acestui remarcabil sportiv. Autorii sunt C. Udrea, I. Huțu, O. I. V. Vanea, C. Gațu, A. Oșan, G.

Roman, D. Alexandru Sono, V. Chiorean, T. Ionescu, D. Prigoană, G. Mitroi, T. Tănase și C. Cheșuț. Sunt incluse și două emisiuni radiofonice din 2003 și 2004. Cu excepția unui text, toate intervențiile vizează anul 2003.

Fotografiile surprind personalitatea lui Bânda sau ipostaze cotidiene ale activității sale. Comemorarea lui Ioan Bânda s-a materializat prin organizarea memorialului Ioan Bânda organizat la 14-15 Septembrie a.c. la Cluj-Napoca, eveniment semnalat și în presă de Demostene Șofron.

De menționat faptul că la Cluj-Napoca există clubul sportiv Ioan Bânda. Am remarcat o singură lacună în această plachetă. Lipsește un text care să prezinte întreaga viață a regretatului sportiv, prin care cititorul să primească informații mai complete asupra vieții și activității sale. De fapt nu aflăm nici anul său de naștere. În câteva texte apare greșit Bînda.

Petru Derevenco
stela.ramboiu@gmail.com